

Leeuwarden Culturele Hoofdstad 2018

Onbetrouwbare hersenen

Dat we 's nachts in onze dromen de meest rare zaken zien en doormaken is al een veeg voorteken, maar ook overdag hebben we soms reden te twijfelen aan de werkelijkheid. Een eenvoudig voorbeeld van de beperktheid van onze waarneming van wat echt is, is te vinden in een clipje op youtube. Iemand in een rode jas en blauwe broek vraagt een passant een foto van hem te maken. Ongemerkt neemt iemand anders, ook met een rode jas en een blauwe broek, de plaats in van de eerste persoon en de vrijwillige fotograaf heeft niets door. Zijn hersenen, die werden afgeleid door het bedienen van de camera, zijn tevreden met het zien van een rode jas en blauwe broek. Knip en de foto is klaar. Onze hersenen vinden iets maar al te snel heel logisch.

Voor M.C. Escher, aan wie het Fries Museum vanaf april een grote tentoonstelling wijdt, was dit gegeven de motivatie om zijn vreemdende beelden te maken. 'Ik kan het niet laten om met onze onomstotelijke zekerheden te sollen', zei hij er over. Deze uitspraak is de basis voor Phantom Limb, een tentoonstelling met hedendaagse beeldende kunst, waar de werkelijkheid anders ervaren wordt.

De tentoonstelling Phantom Limb is vanaf 26 januari 2018 het hele jaar te zien in het kader van Friesland-Leeuwarden Culturele Hoofdstad. Tien kunstenaars bieden ons alternatieve werkelijkheden, soms gebruik makend van optische illusies, soms van fictie, en soms gebruik makend van uw eigen fantasie. Zo kunt u meegenomen worden naar een wereld zonder kleur, wordt u uitgenodigd om in de schoenen te stappen van een tragische romanticus of wordt u meegenomen in de wereld van een patiënt die denkt dat hij arts is.

Mocht u dat uiteindelijk allemaal wat te veel worden, dan kunt u aan het eind het eindeloze niets in stappen. Daarna lijkt de wereld buiten het museum wellicht wat minder onomstotelijk.

Eelco van der Lingen

Leeuwarden
Fryslân
2018

Culturele
Hoofdstad
van Europa

Natasja Knap

'Verbeeldingskracht is onze essentie'

REGIO – Het is handig voor een kunstenaar enige techniek te beheersen, maar uiteindelijk is dat niet waar het wezenlijk om draait bij het scheppingsproces. 'Kunst is een bepaalde blik op de wereld vormen en de techniek is je gereedschap. Het gaat om de verbindingen die je legt,' aldus Natasja Knap.

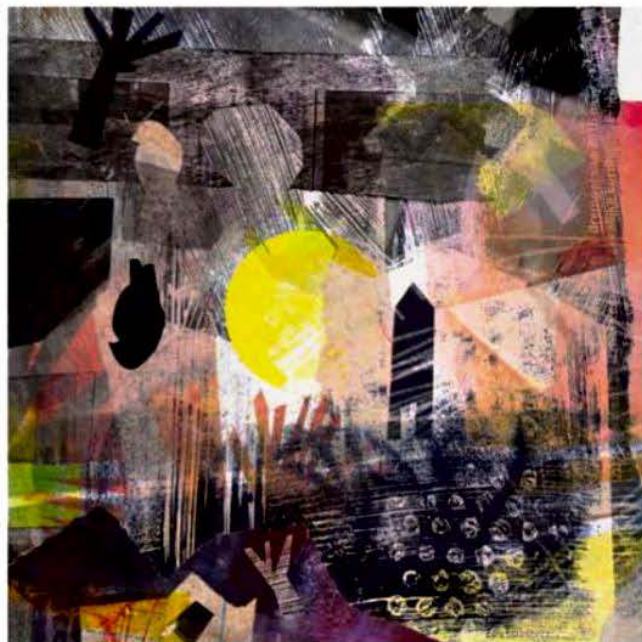
Aan een waslijn in het atelier van Natasja hangen grote vellen met spetters en spatten om te drogen. Vanuit de stapel collagemateriaal die hieruit ontstaat, gaat de kunstenaar vervolgens op zoek naar vormen en structuren die ze interessant vindt of die haar raken. 'Kijken naar wat iets betekenis of eigenheid geeft, is voor mij het begin van een creatief proces. Dat is wat mij in beweging zet en wat mijn verbeeldingskracht aanspreekt. Verbeeldingskracht is, denk ik, dat wat de essentie is van ons mens-zijn. Het is ons vermogen om ons bewustzijn in te zetten en dingen te laten ontstaan. Zo scheppen we de wereld om ons heen.'

Het toeval

Natasja wil met de beelden die ze maakt, de toeschouwer prikkelen. Ze vindt het leuk aan te zetten tot associatief denken. 'Toch maak ik mijn werk in eerste instantie voor mezelf. Het proces van creatie vind ik fijn. Ik houd van de prettige onvoorspelbaarheid die ontstaat in de dialoog met mezelf. Je weet nooit precies wat er gebeurt als je een keuze maakt of een bewerking doet en wat ik daar dan weer van vind. Het is in feite een wisselwerking tussen laten ontstaan en richting geven. Ik schep steeds opnieuw een ruimte waarbinnen het toeval een kans krijgt en daar doe ik dan weer iets mee.'

Prettig om te zien

Het medium van Natasja is collage, zoals ge-

zegt. Daarnaast geniet ze ook van het werken met gemengde technieken, poëzie en fotografie. 'Het kan zijn dat ik een ruimtelijke collage maak met vormen die ik gedestilleerd heb uit die vellen in mijn atelier. Van zo'n decortje maak ik foto's met mijn telefoon en zo ontstaat er weer een hele serie die gebruikt kan worden in een digitaal gemaakte collage. Zo ontstaat er een beeld dat mij bevalt en dat ik uitprint om het vervolgens analoog te bewerken. Het draait om inhoud en betekenis, maar ik zoek ook altijd naar een bepaalde esthetiek. Het moet voor mij wel prettig zijn om naar te kijken.'

Beperkingen

Om het toeval te faciliteren legt Natasja zich wel een aantal strikte regels op. Het vierkant is steeds het kader waarbinnen het beeld vorm krijgt. Ook kiest ze er voor uitsluitend verzadigde kleuren te gebruiken en laat ze huizen, bomen, hekken en vogels telkens opnieuw terugkeren. 'In mijn werk spelen die archetypische beelden inderdaad vaak een rol. Een huls staat voor geborgenheid en veiligheid, een boom voor groei in een gewortelde vorm, hekken zijn begrenzing en vogels vertellen het verhaal van de vrijheid. Ik maak geen illustraties. Mijn werk is een vertrekpunt voor verhalen. Het is steeds de uitdaging de vormen te stilleren en een spanningsveld te laten ontstaan met gelaagdheid. Het vierkant vind ik een fijne vorm: het geeft een soort helderheid in het uiteindelijke beeld, vind ik.'

